

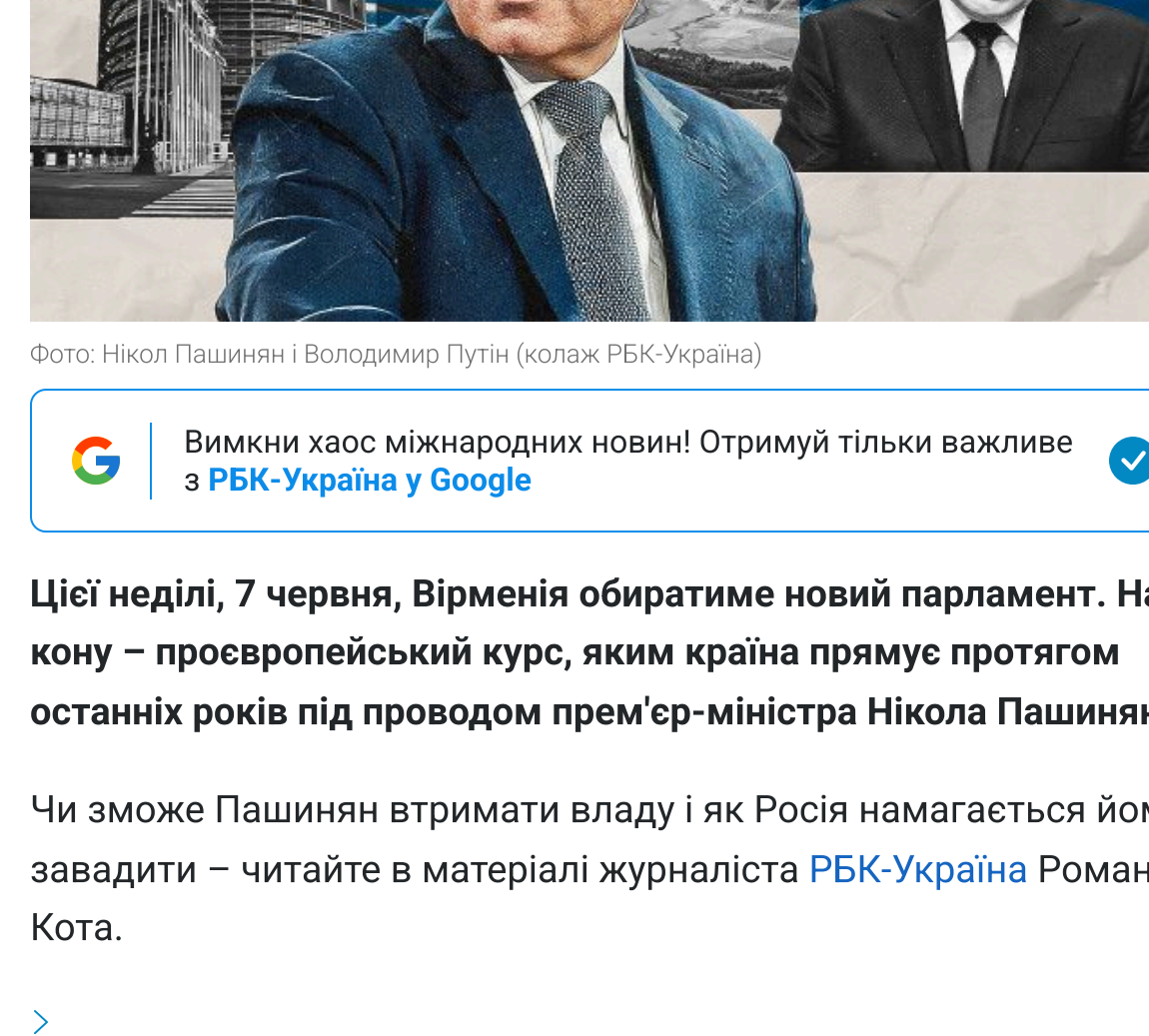
Головна Аналітика Статті

Вибори під прицілом Кремля. Чи втримає Пашинян курс Вірменії на Захід

07:00 05.06.2024 Пн

10 хв

Енергетичний ультиматум Путіна чи підтримка США та ЄС: хто переможе у битві за Єреван?

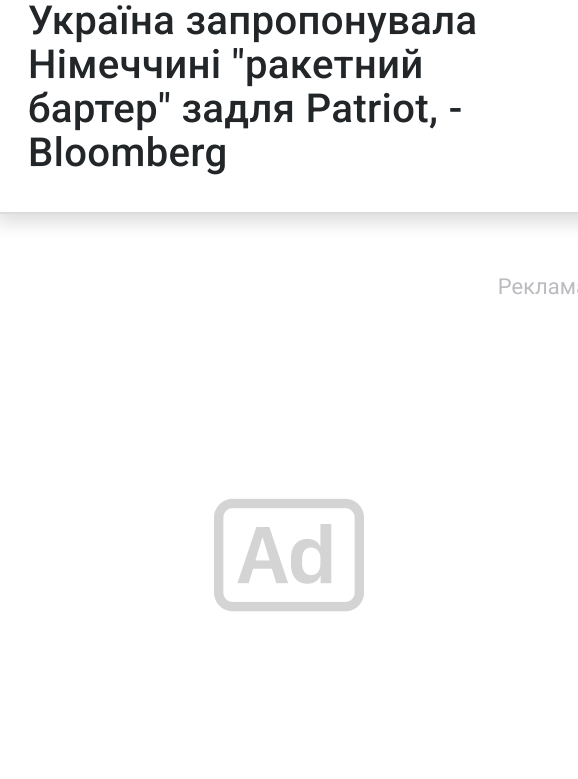

Олена Мель Пашинян (справа) і Володимир Путін (ліворуч). РБК-Україна

Важкий час міжнародних новин! Отримуй тільки важливе з РБК-Україна у Google

Ad

НОВИНИ

Україна запропонувала Німеччині 'ракетний бар'тер' за деля Patriot, - Bloomberg

Ad

Цієї неділі, 7 червня, Вірменія обиратиме новий парламент. На кону – проєвропейський курс, яким країна прямує протягом останніх років під проводом прем'єр-міністра Нікола Пашиняна.

Чи зможе Пашинян втримати владу і як Росія намагається йому завадити – читайте в матеріалі журналіста РБК-Україна Романа Кота.

>

Головне:

- **Трансформація курсу:** Вірменія обирає новий парламент, аби остаточно закрити розрив із Росією після втрати Нагірного Карабаху.
- **Розстановка сил:** Партия Пашиняна "Громадський договір" лідрує в соціопитуваннях, випереджаючи три проєвропейські опозиційні сили.
- **Гібридний тиск:** Кремль розпочав "торгову війну" та енергетичний шантаж, погрожуючи підвищити ціну газ.
- **Західна альтернатива:** Російському тиску Пашинян протиставляє відкриту дипломатичну та економічну підтримку з боку Європи і США.
- **Зворотний ефект:** Намагання Москви покарати Єреван за розворот на Захід лише прискорюють остаточноий вихід Вірменії з орбіти Кремля.

Голосувати за Пашиняна можна лише у стані сильного галюциногенного, наркотичного, грибового сп'яніння, – ці слова російської пропагандистки Маргарити Симоньян є, мабуть, одними з найбільш безневинних порівнянь із загальним тоном Кремля на адресу чинної вірменської влади.

Сьогодні Нікол Пашинян остаточно перетворився на одного з головних "верюг" Росії на пострадянському просторі. Для цього в Москві є вагомий підстав.

Сучасна Вірменія перебуває на етапі глибокої і болісної трансформації. Після програву у протистоянні з Азербайджаном у 2020 році та остаточної втрати контролю над Нагірним Карабахом – невизнаною республікою, де абсолютну більшість населення склали вірмени, – Єреван намагається остаточно помиритися з Баку.

Читайте також: Путін втрачає Кавказ. Як Вірменія та Азербайджан виходять з орбіти Москви

Ціна питання – вихід Вірменії з міжнародної ізоляції, а також із тні Росії. Ще в 90-х, під час першого карабаського конфлікту, Єреван здобув контроль над регіоном, але наліштував проти себе ключових сусідів – власне Азербайджан та Туреччину.

Як наслідок, країна потрапила в тотальну залежність від Москви – єдиного гравця, готового на той час підтримувати вірменську сторону. У цій грі Нагірний Карабах був свого роду коротким повідцем на ший Вірменії. Коли ж він зник, Єреван отримав довгоочікувану можливість менше оглядатися на позицію Кремля.

Тож протягом останніх років прем'єр-міністр Нікол Пашинян планомірно розвертав країну в бік Заходу. Найбільш помітним кроком у цьому напрямку стало замороження членства Вірменії в Організації договору про колективну безпеку – російського аналога НАТО.

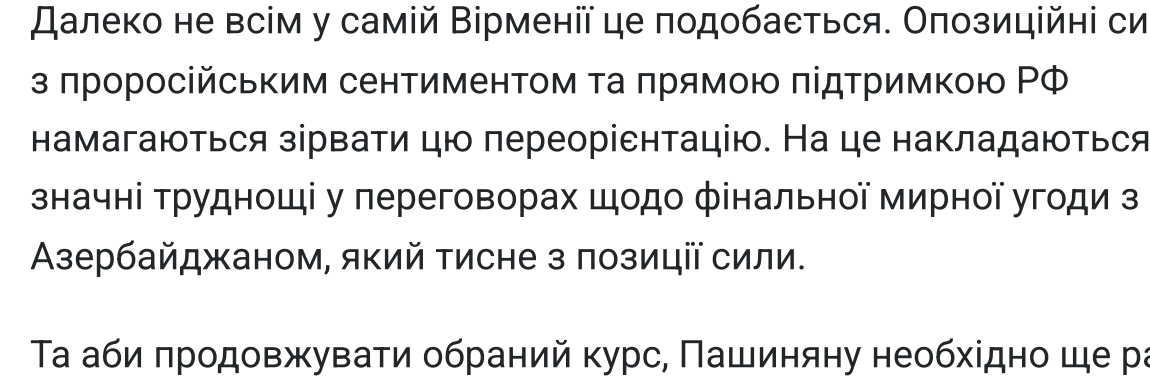

Фото: політичний розворот – куди йде Вірменія (інфографіка РБК-Україна)

Далеко не всім у самій Вірменії це подобається. Опозиційні сили з проросійським настроєм та прямою підтримкою РФ намагаються зрівнати цю переоорієнтацію. На це накладаються значні труднощі у переговорах щодо фінальної мирної угоди з Азербайджаном, який тисне з позиції сили.

Та аби продовжувати обраний курс, Пашиняну необхідно ще раз довести свою легітимність і забезпечити повноту влади на новий період.

"На виборах має бути вирішено декілька дилем: бути чи не бути вірменській державності; чи продовжиться мир у нашому регіоні, чи Вірменія продовжуватиме свій курс євроінтеграції, аби ж Путін з'являється", – каже РБК-Україна вірменський політолог, віцепрезидент партії "За республіку" Рубен Меграбян.

Розстановка сил

Соціологічні опитування свідчать, що партія Пашиняна "Громадський договір" з відставом веде в рейтингах. Хоча ступінь її лідерства у дослідженнях різних компаній відрізняється в рази, ймовірно, залежно від симпатій замовника.

Приміром, згідно з опитуванням Міжнародного республіканського інституту (RI), рейтинги правлячої партії серед тих, хто визначився з вибором, складають близько 30-32%. Своєю чергою, за опитуванням Blevins, партія Пашиняна може отримати навіть 65% голосів.

Владі протистоїть одразу три проросійські сили, які мають шанси пройти у парламент.

Це "Сильна Вірменія" та "Квітуча Вірменія" олігархів Самвелла Карапетяна і Гагіка Царукяна, а також Альянс "Вірменія" на чолі з експрезидентом Робертом Кочаряном.

Читайте також: У Росії влаштували істеріку через європейський курс Вірменії

За даними RIU, найвищі показники серед опозиційного табору має "Сильна Вірменія" – 12-14% серед тих, хто визначився. За нею йде альянс "Вірменія", який стабільно набирає близько 8-10%, а "Квітуча Вірменія" балансує на межі проходного бар'єра з 5-6% підтримки.

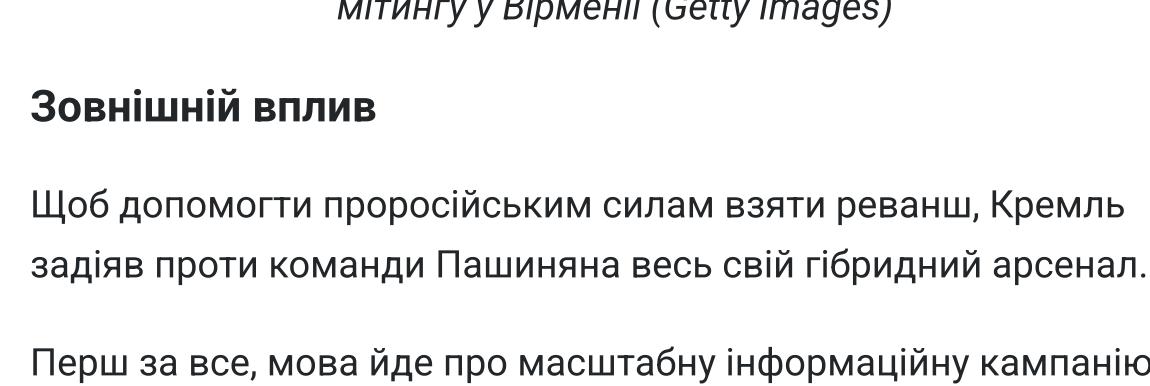

Фото: Нікол Пашинян і президент Франції Еммануель Макрон на мітингу у Вірменії (Getty Images)

Зовнішній вплив

Щоб допомогти проросійським силам взяти реванш, Кремль задіяв проти команди Пашиняна весь свій гібридний арсенал.

Перш за все, мова йде про масштабну інформаційну кампанію у російському сегменті соцмереж, яку здійснюють російські ботоферми.

Також, за даними Reuters, у Кремлі обговорювали план масового організованого підвезення для голосування до 100 тисяч вірмен, які проживають і працюють у РФ.

Разом з тим, спроби Москви використати вірменську церкву як таран проти Пашиняна фактично провалилися – наразі цей чинник є малозначним, підкреслює в розмові з РБК-Україна вірменський політолог Степан Грігорян.

Та, схоже, найбільшу ставку Москва зробила на сценарій "торгової війни". Спочатку "Россельхознадзор" запровадив тимчасову заборону на імпорту вірменських томатів, огірків, перцю, полуниця та свіжої зелени. Це стало прямим ударом по тисячах вірменських фермерів.

Крім цього, під обмеження підвели мінеральну воду "Джермух", зрізані квіти та вірменський коняк, який займає понад половину російського імпортного ринку у своєму сегменті. А останній економічний "тривіт" від Кремля – повне блокування поставок вірменської живої риби.

Паралельно Кремль перейшов до відвертого енергетичного шантажу. Наприкінці травня Міністерство енергетики РФ надіслало Вірменії листа з попередженням про можливість розірвання двосторонньої угоди 2013 року.

Документ гарантує країні постачання газу, нафтопродуктів та необроблених алмазів без сплати російського експортного мита. Тож якщо угоду скасують, то ціна газу зростає з 177 доларів за тисячу кубометрів до ринкових 600.

"Зрозуміло, що це якесь частину людей лякає. Вони боятяться просувати за чинну владу, бо бачать, як Путін виступає проти Ніколи Пашиняна", – визнає Степан Грігорян.

Втім, Пашинян робить кроки в бік від Москви все ще досить обережно. До прикладу, днями лідери Росії, Білорусі, Казахстану та Киргизстану закликали владу Вірменії якнайшвидше провести референдум та остаточно визначитися з вектором руху між Росією та ЄС.

У відповідь на це Пашинян заявив, що процес євроінтеграції країни ще не досяг пік стадії, щоб проголосувати промажний чіткий вибір. За його словами, Вірменія продовжатиме роботу в рамках Євразійського економічного співтовариства, доки вибір між двома союзами не стане неминучим.

Крім того, російському впливу Пашинян протиставляє підтримку Європи і США.

Чинним прем'єру, без сумніву, додало політичних балів проведення саміту Європейської політичної співності в Єревані 4 травня. На нього з'їхалися лідери Євросоюзу та європейських країн, що не входять до ЄС, включаючи участь президента України Володимира Зеленського.

Наприкінці травня Вірменію відвідав і Держсекретар США Майк Рубіо. Він підписав з Єреваном історичну угоду про стратегічне партнерство. Цей документ безпосередньо інтегрує Вірменію у транзитно-транспортний проєкт між Каспиком та Середземним морем (TRIP).

Читайте також: Трамп приписав собі зупинку війни з Вірменією, перелутувати Камбоджу з Азербайджаном

Інтерес США у цій ситуації – прагматичний. Коридор раніше залунали за посередництва Вашингтона. Це дало можливість Дональду Трампу заявити про "припичення чергової війни" на планеті та заробити солідні політичні бали, а також потішити власне его.

"З допомогою Нікола ми піднімою Сполучені Штати, Вірменію, Південний Кавказ та Центральну Азію на вищі вершини, ніж будь-коли раніше", – заявив Трамп 28 травня.

Утім, вирішальне слово все одно залишається за вірменськими виборцями. А їхні настрої напередодні голосування залишаються неоднозначними.

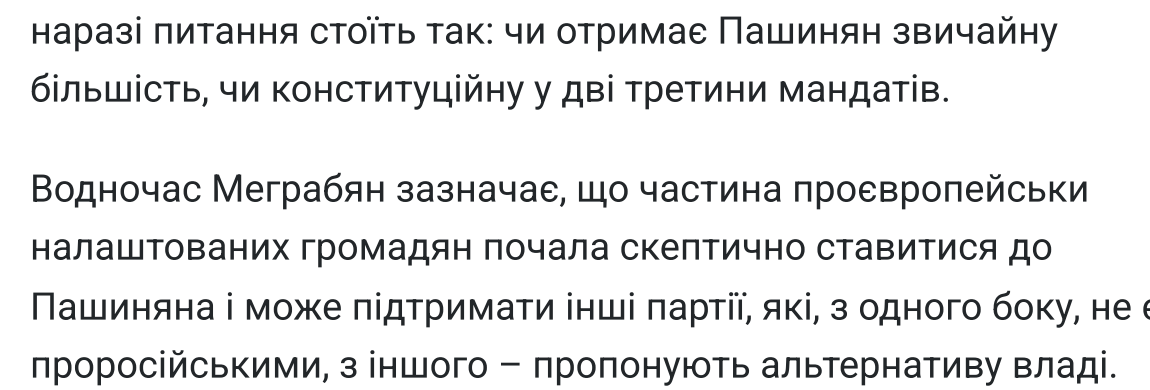

Фото: Володимир Зеленський і Нікол Пашинян у Єревані (president.gov.ua)

Можливі результати

За словами Степана Грігоряна, головною інтригою залишається те, чи зможе Пашинян знову отримати монобільність.

"Буде більше ніж 50% голосів чи ні – це вже питання. Бо такі йде методка боротьба, з урахуванням того, що Росія застосовує різні методи гібридної війни", – каже він РБК-Україна.

За опитуваннями, близько третини виборців досі не ухвалили рішення.

"З одного боку, це ті, хто справді поки що не визначився. Це аполітичні люди, які взагалі не беруть участь у виборах. Ну і це ті, які визначилися, але не хочуть висловлювати свою позицію з тих чи інших причин", – пояснює Володимир Рубен Меграбян.

Політолог звертає увагу, що спроби Росії тиснути на Вірменію налякали можуть мобілізувати проєвропейського виборця. Тож наразі питання стоїть так: чи отримає Пашинян звичайну більшість, чи конституційну у дві третини мандатів.

Водночас Меграбян зазначає, що частина проєвропейськи налаштованих громадян почала скептично ставитися до Пашиняна і може підтримати інші партії, які, з одного боку, не є проросійськими, а з іншого – пропонують альтернативу владі.

"Є сегмент, який через повільність у реформах розчарувався в чинному уряді. Вони не будуть за цих путінців голосувати, але питання в тому, чи прийдуть вони на вибори. Якщо прийдуть, то за кого вони проголосують", – додає Рубен Меграбян.

До того ж Ніколу Пашиняну необхідно набирати 50%.

"У нас є в Конституції норма, вона називається "стабільна більшість". Тобто, якщо немає партії, яка повністю виграла, та партія, близька до 50%, отримує бонус кілька вірменців, щоб стабільність була в державі", – каже Степан Грігорян.

Якщо за результатами розподілу голосів у першому турі жодна партія не отримує необхідної більшості та коаліцію створити не вдасться, призначають другого туру голосування. У ньому беруть участь дві лідируючі партії чи блоки.

Переможець другого туру автоматично отримує бонусні мандати, які гарантують йому стабільну більшість. Якщо очевидно, що у партії Пашиняна великий відрив від суперників у першому турі, то зрозуміло, що він отримає перевагу і в другому.

Та набагато більше занепокоєння викликає, на які радикальні кроки може піти Москва вже після оголошення результатів.

Ставка на розхитування режиму

Головна небезпека походить від наступного: Росія, побачивши, що не досягає своєї мети, намагається створити у Вірменії різноманітні механізми атмосфери страху, застосувати дестабілізаційні механізми", – вважає Степан Грігорян.

Кінцева мета таких дій – поставити під сумнів легітимність виборів. Однак вірменські правоохоронці, очевидно, враховують подібний сценарій.

"Якщо окремі групи почнуть робити незаконні дії, вони будуть просто ізольовані від суспільства. Наразі правоохоронні органи та спецслужби Вірменії перебувають у високому тонусі і діля них ці спроби будуть як гра з вогнем", – підкреслює Меграбян.

Намагаючись покарати Єреван за розворот тег від Москви, Росія ризикує отримати зворотний ефект. На ці граблі Росія наступала і раніше – у Молдові, Угорщині та Румунії. А зараз, остаточно загрузнувши у війні проти України та без можливості виділяти ресурси для нових воєн, Кремль неминуче втратить вплив і на Кавказі.

Питання – відповідь (FAQ):

– Які партії беруть участь у виборах у Вірменії та хто лідрує?

– Головним фаворитом перегонів є правляча партія Нікола Пашиняна "Громадський договір", яка очолює соціологічні рейтинги. Зокрема, соціопитування дають йому 30-32% голосів.

Йї протистоять три ключові проросійські сили: структура "Вірменія" експрезидента Роберта Кочаряна, а також з'явується олігархів Самвелла Карапетяна ("Сильна Вірменія") та Гагіка Царукяна ("Квітуча Вірменія").

– Як саме Росія тисне на Вірменію через розворот Єревана на Захід?

– Кремль застосовує комплексний гібридний арсенал, який поєднує масовані атаки ботоферм у соцмережах та відвертий економічний шантаж.

Россельхознадзор повністю заблокував імпорту вірменських томатів – відносно коньяку і риби до свіжих овочів, а Міністерство енергетики РФ прожовує розарвати пільгову угоду і підняти ціну на газ з 177 до ринкових 600 доларів за тисячу кубометрів.

– Що буде, якщо партія Пашиняна не зможе набрати 50% голосів виборців?

– Виборчий кодекс Вірменії містить конституційну норму про "стабільну більшість". Якщо лідер перегонів трохом не досягне до половини мандатів і не може створити коаліцію, йому можуть нарахуватися бонусні місця в парламенті. Цей механізм працює через проведення другого туру виборів.

Google News widget: Не пропускайте головні події... Або читайте нас там, де вам зручніше

Більше про тем: Євросоюз, Російська Федерація, Вірменія

Новини України, Бізнес, Життя, ЛIFESTYLE, Політика, Аналітика

Про компанію, Редакційна політика, Як стати нашим автором, Присвоєння користувачів, Правила інформації, Політика конфідуральності, Контакти, Команда, Вандалі в РБК-Україна

Розважки, Політика, Аналітика

Професія, Життя, Політика, Аналітика, Бізнес, Розваги, ЛIFESTYLE

Інформаційна партия "РБК-Україна" має тимчасово вересі українських розповсюду та вихідський, головна сторінка партия: https://rbc.ua/ua/

Розроблено з використанням технологій РБК-Україна. Всі фотографії на порталі авторські або з вільного доступу. Редакція РБК-Україна не несе відповідальності за інформаційні помилки, що виникли в процесі редакційної роботи. Редакція РБК-Україна не несе відповідальності за інформаційні помилки, що виникли в процесі редакційної роботи.

© LLC RBK MEDIA, 2006-2026.